

Супрунова І.В.,
д.н.здерж.упр., доцент, професор кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування,
Державний університет «Житомирська політехніка»
Герасимків Ю.Л.,
викладач циклової комісії фінансово-економічних дисциплін
Івано-Франківський фаховий коледж технологій та бізнесу

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Російська повномасштабна агресія проти України з 24 лютого 2022 року кардинально трансформувала розуміння економічної безпеки як на національному, так і на європейському рівні. Європейська інтеграція України набула нового стратегічного значення не лише як геополітичний вибір, а як механізм забезпечення довгострокової економічної стійкості та відновлення держави.

Суверенітет і територіальна цілісність держави становлять фундаментальну основу економічної безпеки України. Економічна незалежність виступає запорукою державного суверенітету, що актуалізує необхідність захисту критичної інфраструктури та стратегічних ресурсів, а також недопущення економічної залежності від держави-агресора. Європейський вибір української нації реалізується через інтеграцію до ЄС як втілення національного прагнення до демократії та добробуту. Це передбачає гармонізацію законодавства з європейськими стандартами та створення конкурентоспроможної ринкової економіки європейського зразка. Національна єдність і соціальна згуртованість в умовах війни набувають особливого значення.

Воєнні загрози є найбільш критичними для економічної безпеки держави. Руйнування критичної інфраструктури, зокрема енергетики, транспорту та логістики, окупація промислових та сільськогосподарських територій, втрата доступу до Азовського моря та блокада портів Чорного моря створюють безпрецедентні виклики. Міграція кваліфікованої робочої сили за кордон загрожує довгостроковому економічному потенціалу держави. Фінансово-економічні виклики проявляються у критичному зростанні державного боргу, дефіциті державного бюджету та залежності від міжнародної фінансової

допомоги. Інфляційні процеси та девальвація національної валюти, зменшення золотовалютних резервів ускладнюють макроекономічну стабілізацію.

Технологічні та виробничі загрози включають втрату виробничих потужностей внаслідок бойових дій, технологічну залежність від критичного імпорту, відтік наукових кадрів та деіндустріалізацію. Кіберзагрози фінансовому сектору та державним системам потребують постійного посилення захисту. Продовольча та енергетична безпека постають як глобальні виклики. Блокада українського експорту створює загрозу світовій продовольчій безпеці, знищення енергетичної інфраструктури та залежність від імпорту енергоносіїв, мінування сільськогосподарських угідь вимагають негайного реагування та довгострокового планування.

Ініціатива ЄС "Support for Ammunition and armaments for Europe" (SAFE) [1] відкриває якісно нові можливості для України у сфері оборонно-промислової кооперації. Програма передбачає інтеграцію України до європейського оборонно-промислового комплексу через спільне виробництво боєприпасів та озброєння, трансфер технологій та модернізацію українського військово-промислового комплексу, що сприятиме створенню робочих місць у високотехнологічних секторах. План готовності Європейської комісії "Переозброєння Європи" до 2030 року [2] визначає стратегічні орієнтири розвитку європейської оборонної промисловості. Документ передбачає збільшення виробничих потужностей оборонної промисловості Європи, стимулювання спільних інвестицій у виробництво озброєнь, диверсифікацію ланцюгів постачання критичних компонентів. Україна розглядається як потенційний виробник та постачальник у цій системі.

Для України це створює можливості участі у європейських оборонних програмах, залучення інвестицій у модернізацію промисловості, доступу до передових технологій та інтеграції у спільний європейський ринок оборонної продукції. Така кооперація забезпечує не лише економічні вигоди, але й посилює обороноздатність держави.

Короткострокові завдання фокусуються на збереженні макроекономічної стабільності, забезпеченні функціонування критичної інфраструктури,

мобілізації міжнародної фінансової допомоги та розвитку оборонно-промислового комплексу. Середньострокові цілі включають повноцінну участь у програмі SAFE, відновлення зруйнованої інфраструктури за європейськими стандартами, розвиток зелених технологій та досягнення енергетичної незалежності. Довгострокова стратегія орієнтована на повноправне членство в ЄС, інтеграцію у спільний європейський ринок озброєнь, досягнення стандартів економічної безпеки країн ЄС та перетворення України на регіонального економічного лідера. Економічна безпека України невіддільна від безпеки всієї Європи. Програми SAFE та "Переозброєння Європи" демонструють взаємозалежність безпеки України та ЄС, необхідність спільних відповідей на спільні загрози, потенціал України як майбутнього гаранта європейської безпеки та економічні вигоди від поглибленої інтеграції.

Економічна безпека України в контексті європейської інтеграції набуває нового змісту в умовах війни, поєднуючи традиційні економічні індикатори з обороноздатністю держави. Національні цінності – суверенітет, європейський вибір, соціальна згуртованість – формують стратегічні орієнтири економічної політики. Актуальні загрози вимагають комплексного підходу від оперативного реагування на воєнні виклики до довгострокового стратегічного планування. Програми SAFE та "Переозброєння Європи" створюють унікальну можливість для інтеграції України у європейську безпекову архітектуру через економічну кооперацію. Успішна європейська інтеграція України стане гарантом не лише економічної безпеки нашої держави, але й сталості всього європейського континенту.

Список використаних джерел

1. SAFE. Security Action for Europe. URL: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry/safe-security-action-europe_en.
2. Домбровскіс В. Єврокомісія оприлюднила Білу книгу європейської оборони та План «Переозброєння Європи. Готовність 2030». URL: <https://salolii.com/5F67217>.